

Referat

Arkivforeningen

Møde: Generalforsamling i Arkivforeningen

Dato og tidspunkt: 12. april 2011

Sted: Rigsarkivet, Kalvebod Brygge 32

Dato: 14. april 2011

Referent: Birgitte Vedel-Troelsen

Referat af generalforsamling i Arkivforeningen d. 12. april 2011

1) Valg af dirigent

Jørgen Mikkelsen blev enstemmigt valgt.

2) Valg af referent

Birgitte Vedel-Troelsen tog referat af mødet.

3) Bestyrelsens beretning ved formand Christian Larsen

Arkivforeningen har afholdt ti arrangementer om arkivfaglige og historiefaglige emner siden sidste generalforsamling.

I maj 2010 var vi på Post & Tele Museet, hvor museumsinspektør Sune Christian Pedersen fortalte om *postovervågningens historie*. Overvågning af kommunikation er ikke noget, der kun hører vore dage til. I enevældens Danmark var postovervågning en vigtig del af herskerens magtudøvelse, og det farlige brevpostmedie skulle kontrolleres og beherskes. Sune Christian Pedersen fortalte postovervågningens historie, fra Den Store Nordiske Krig, hvor den listige postkontrollør Christian Erlund skabte sig en kometkarriere på brevåbning og tvivlsomme forretninger, op til sammenbruddet i 1814, hvor kong Frederik 6. desperat forsøgte at holde sammen på stumperne af sit rige, bl.a. ved hjælp af en skrap brevcensur. Efter foredraget fik vi mulighed for at se museets udstilling "Overvåget", hvor nogle af de centrale arkivalier om emnet var udstillet.

I juni skulle vi have haft vores årlige *sommerudflugt*, som skulle gå til Middelfart. Imidlertid blev vi nødt til igen at aflyse udflugten grundet for få tilmeldte. Der var 15 tilmeldte inkl. tre bestyrelsesmedlemmer. De få tilmeldte betød, at vi ikke engang ville kunne betale bussen, og at sommerudflugten ville ende med et underskud. Derfor valgte vi at aflyse sommerudflugten, og vi har i bestyrelsen besluttet, at vi indtil videre ikke arrangerer flere sommerudflugter.

Første arrangement efter sommerferien var ph.d.-stipendiat Caroline Nyvang, der fortalte om *kogebogens historie*. I de seneste ti år har en stigende interesse for forbrugssiden af madhistorie aktualiseret nye kildetyper. Kogebogen er blandt disse. Foredraget fokuserede på, hvordan danske og internationale forskere har tilnærmet sig historiske kogebøger, og diskuterede, hvorledes bøgerne kan bidrage til historieskrivningen. Desuden gav Caroline Nyvang en

oversigt over den trykte kokebogs historie i Danmark fra 1616 til i dag. Formålet var at identificere skiftende genrekonventioner og at undersøge, hvilken betydning disse har for, hvad man kan læse i kokebøgerne.

I november 2009 tiltrådte Asbjørn Hellum som rigsarkivar og chef for Statens Arkiver. Han kom fra en stilling som Vejle Kommunes stadsarkivar og leder af Vejle Stadsarkiv. Ved hans udnævnelse udtalte kulturministeren, at han i kraft af hans faglige og ledelsesmæssige erfaring, udviklingsorienterede tilgang og stærke visioner om tilgængelighed, åbenhed og samarbejde både internt i institutionen og eksternt med andre institutioner vil være i stand til at tilføre Statens Arkiver ny inspiration og en visionær strategi for den fremtidige udvikling af Danmarks hovedinstitution på arkivområdet. Asbjørn Hellum fremlagde i sit foredrag i september 2010 sine visioner for Statens Arkiver og for *fremtidens arkivvæsen*.

Adskillelsen af Danmark og Norge i 1814 har været afgørende for udviklingen i både dansk og norsk historie, men den er ikke overraskende blevet behandlet vidt forskelligt nord og syd for Skagerrak. I Danmark taler vi om "tabet af Norge", mens man i Norge taler om mirakelåret 1814. På trods af forskellige indfaldsvinkler og synspunkter har danske og norske historikere næsten altid været enige om én ting — nemlig at behandle emnet nationalt. Hermed har de til dels overset den tætte forbindelse mellem Danmark og Norge, der på det kulturelle område fortsatte selv efter den politiske adskillelse i 1814. Post.doc. Rasmus Glenthøjs foredrag i oktober 2010 omhandlede de store omvæltninger i og adskillelsen af "tvillingerigerne" i 1814, udviklingen, der ledte op til den, samt de politiske, kulturelle og personlige konsekvenser, som adskillelsen fik i de to lande.

Ved årets sidste arrangement var vi så at sige i pagt med Djævelen. Louise Nyholm Kallestrup er forfatter til bogen "I pagt med djævelen", som er den første større, kulturhistoriske sammenligning af de protestantiske og katolske *trolddomsforfølgelser*. Som en af de første forskere har hun haft mulighed for at arbejde i Inkquisitionens arkiv i Vatikanet. Arkivet blev først i 1998 åbnet for offentligheden. Foredraget tog udgangspunkt i de tydelige forskelle mellem den kirkelige domstol inkquisitionen og de danske verdslige domstole. Hensigten var at tegne et billede af de forestillinger, der lå til grund for forfølgelsen af trolddom — både som de tog sig ud hos forfølgerne såvel som hos de forfulgte.

I november 2010 afholdt vi et *heldagsseminar om kommune- og lokalarkiverne*. Der findes i dag over 500 lokalarkiver, som indsamler materiale fra et bestemt område, som oftest et sogn eller en af de gamle kommuner fra 1970. I mange af de kommuner, der blev oprettet 2007, har man ikke lavet en sammenlægning af de lokalhistoriske arkiver, og den nye kommune har derfor to eller flere lokalarkiver. Inden for de seneste 15 år har vi også fået en række kommunearkiver (stadsarkiver eller § 7-arkiver), der indsamler og bevarer materiale fra den kommunale forvaltning i papirform og nu også i digital form. I nogle kommuner er der både lokalarkiver, drevet af frivillige, og et kommunearkiv, der oftest er ledet af en universitetsuddannet historiker. Andre steder er lokal- og kommunearkiverne blev slået

sammen til et, fælles arkiv for alle arkivalier fra kommunen med en professionel historiker i chefstolen.

Spørgsmålet var, hvor de danske lokal- og kommunearkiver er på vej hen? Skal der være én indgang til kommunens arkivalske hukommelse i form af et fælles arkiv for både private og kommunale arkivalier, ledet af fuldtidsansatte? Eller skal vi beholde de mange lokalarkiver, der drives med folkelig opbakning og på frivillig basis ved siden af kommunearkivet? Og hvad skal vi i øvrigt med alle disse lokale arkivinstitutioner og det materiale, som de indsamler?

Seminarieret blev afholdt i samarbejde med Frederiksberg Stadsarkiv og havde 74 deltagere.

Vi indledte 2011 med at høre om dem på den anden side af grænsen. I 2010 var det 10 år siden, Øresundsbroen blev indviet. Med udgangspunkt i begrebet *flydende grænser* belyste seniorforsker, arkivar Leon Jespersen, hvordan den dansk-svenske grænse rent fysisk så ud i 1600-tallet, men også hvordan flydende grænser og kontakter på tværs af grænsen påvirkede danskeres og svenskeres syn på hinanden. Hvad gør mennesker ved grænser, og hvad gør grænser ved mennesker - er et ofte stillet spørgsmål. Leon Jespersen foretog et par nedslag, primært i perioden fra midten af 1800-tallet til 1. verdenskrig — men også med et udblik til i dag.

I begyndelsen af marts måned fortalte forsker Lars B. Struwe om den *aktivistiske danske udenrigspolitik i 1700-tallet*. Danmark havde i midten af 1700-tallet store politiske ambitioner. Man ville overtage eller erobre Sverige og derved udvide det danske territorium voldsomt. Arkitekten bag planerne var "udenrigsminister" Johan Sigismund Schulin. Han iværksatte en større kampagne, hvor han brugte alle de til rådighed stående midler — hvilket skal tages meget bogstaveligt. Vi kan i arkiverne følge bestiktelser, gaver og trusler om militært angreb. I Paris, Berlin, London og Skt. Petersborg anså man Danmark for at være en aggressiv stat klar til at angribe Sverige, hvilket fremgår af danske og udenlandske arkivalier.

Midt i marts var vi på Frederiksberg Rådhus, hvor De Konservative har siddet på magten i mange årtier, og hørte om *Danmarks Kommunistiske Ungdom* (DKU). På baggrund af sin ph.d.-afhandling fortalte kommunikationsmedarbejder Knud Holt Nielsen om DKU fra 1960 til 1990. Knud Holt Nielsen berettede om, hvordan det kunne gå til, at unge valgte at blive sovjettro kommunister i en periode, hvor der ellers var en hel skov af alternative muligheder for et engagement på venstrefløjen, hvilken rolle DKU spillede i periodens protestbevægelser blandt unge, og hvorfor de unge kommunister kom til at blive den dominerende gruppe i en meget stor del af de danske elev- og studenterorganisationer.

I aften har vi hørt om, da Statens Arkiver blev effektiv. Hvad er tankerne bag den førte *bevarings- og kassationspolitik i Danmark*? Liselotte J. Christensen er historiestuderende på Københavns Universitet og har undersøgt Statens Arkivers bevarings og kassationspolitik fra 1960'erne og frem til i dag. Ved at følge håndteringen af en enkelt arkivaliegruppe — patientjournaler — har hun vist, hvordan arkivvæsenets tanker har flyttet sig fra at have et

fagligt fokus på at kunne se muligheder i arkivaliers genanvendelse til at få et fokus på hyldemetre, kassationsprocenter og ressourcebesparelser. Kort sagt er der sket et skift i fokus fra at se bevaring til at se kassation.

Ingen af sæsonens arrangementer havde været mulige, hvis det ikke var for de mange foredragsholdere, som i løbet af sæsonen har stillet op, fortalt om deres ekspertområder og givet det en arkivfaglig drejning. I skal have en stor tak for den beredvillighed, som Arkivforeningen møder, når vi spørger, om I vil bidrage til et arrangement. Samtidig skal der fra bestyrelsens side lyde en tak til de medlemmer, som har deltaget i vores arrangementer.

Vi kan oplyse, at der i gennemsnit har været 23,8 deltagere pr. arrangement.¹

I 2009 var Arkivforeningen medarrangør af en konference om arkiver og menneskerettigheder. Det var meningen, at oplæggene fra konferencen skulle udgives, men af forskellige grunde er udgivelsen sat i bero indtil videre.

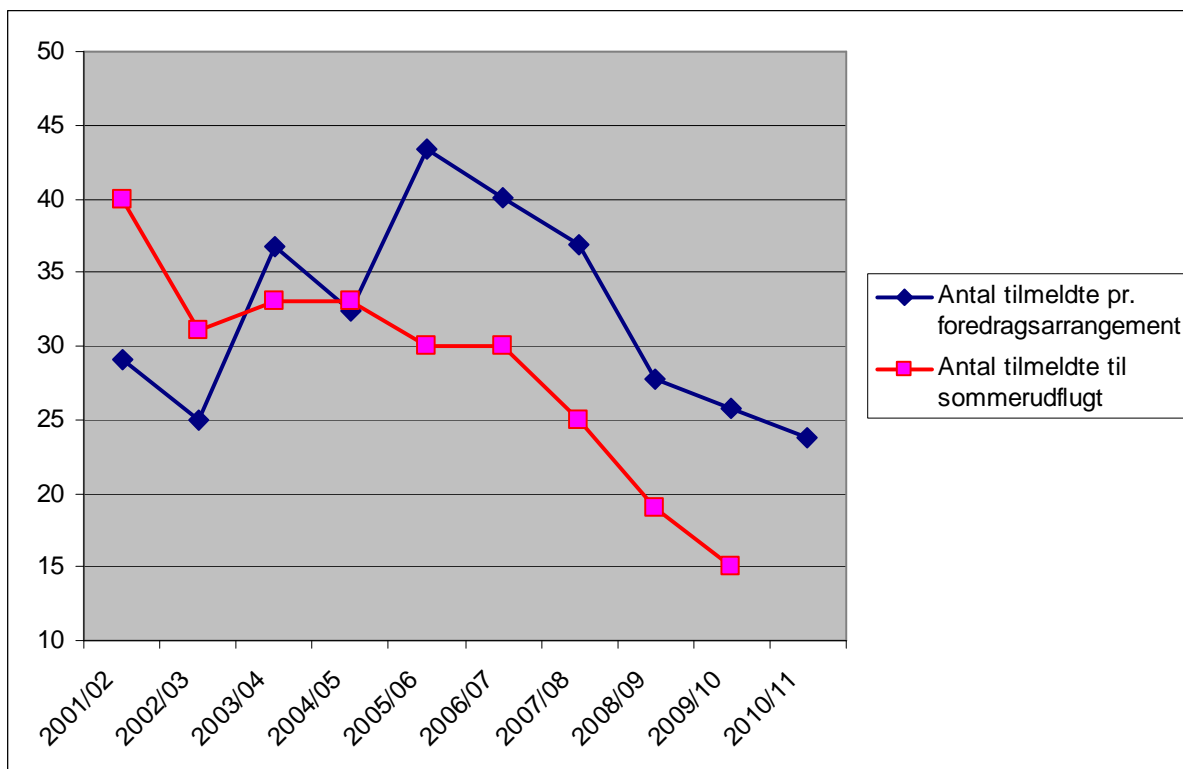
Ved sidste års generalforsamling var der et bestyrelsesmedlem, som trak sig, og det samme er tilfældet i år. Ditte Vestergaard træder tilbage efter tre år i bestyrelsen, hvor vi har nydt godt af hendes indsats. Til hendes ledige post har vi fundet en god kandidat, som præsenteres senere.

4) Ny arrangementsstruktur

Deltagerstatistikken for de senere år viser en nedadgående tendens siden 2008/09 for de historiefaglige foredrags- og besøgsarrangementer. Hvor arkivforeningen før har haft cirka 30-35 deltagere pr. arrangement, havde den i 2010/11 15-20 deltagere pr. arrangement. Ligeledes måtte bestyrelsen aflyse sommerudflugten de sidste to år pga. for få tilmeldinger.

Tallene for de sidste ti år er vist i denne graf, som bygger på tilmeldingslister til aftenarrangementerne og sommerudflugterne:

¹ Caroline Nyvang: Kogebogens historie [18], Asbjørn Hellum: Fremtidens arkivvæsen [42], Rasmus Glenthøj: 1814 - adskillelse og fællesskab [19], Louise Nyholm Kallestrup: I pagt med Djævelen [22], Leon Jespersen: Dem på den anden side af grænsen [16], Lars B. Struwe: Da Danmark ville købe Sverige [18], Knud Holt Nielsen: Danmarks Kommunistiske Ungdom 1960-1990 [25], Liselotte J. Christensen: Da Statens Arkiver blev effektiv [30].

Dette er ikke kun en udvikling, som kendetegner Arkivforeningen. Den gør sig også gældende hos andre foreninger. Den traditionelle foreningskultur er under opbrud, og der skal noget mere end ”blot” et godt foredrag og en oplagt foredragsholder til.

Til gengæld viser de arkivfaglige konferencer om arkiver og menneskerettigheder i 2009 og om lokal- og kommunearkiver i 2010, at det er muligt at trække 60-70 personer til sådanne arrangementer og at tiltrække et nyt publikum, som ellers ikke kommer til Arkivforeningens arrangementer.

På denne baggrund ville bestyrelsen gerne drøfte følgende spørgsmål med medlemmerne:

- Skal vi fortsætte med fire-fem historiefaglige arrangementer hver sæson og engang imellem holde arkivfaglige konferencer?
- Skal vi skære ned på de historiefaglige arrangementer og i stedet prioritere at holde et arkivfagligt seminar hver sæson?
- Skal vi betale kendte forfattere og foredragsholdere for at holde foredrag i Arkivforeningen?
- Skal vi satse kun på arkivfaglige arrangementer?
- Skal vi opsøge nye ”kunde grupper”?
- Hvad skal Arkivforeningens rolle være fremover?

Bestyrelsens spørgsmål gav anledning til en livlig debat. Der tegnede sig et billede af to forskellige synspunkter:

- a) Arkivforeningen er et forum, hvor bl.a. tidligere ansatte i arkivverdenen kan mødes til et godt foredrag og pleje sociale kontakter. Denne fraktion havde ingen interesse i de større seminarer. Den så til gengæld gerne, at flere arrangementer blev afholdt i Harsdorff-salen, som man anså for hyggeligere end bl.a. Kalvebod Brygge 32.
- b) Den anden fraktion omfattede flere af de arkivforeningsmedlemmer, som stadig er aktive inden for arkivverdenen. Denne gruppe har stor glæde af de seminarer, som Arkivforeningen har stået for. Det blev bl.a. påpeget, at Arkivforeningen er et godt forum, fordi man her kan have arkivfaglige diskussioner uden for den politiske kontekst, der findes på en arbejdsplads.
Der blev dog udtrykt bekymring for, om hyppige seminarer vil være for stort et arbejde for bestyrelsen, som jo består af frivillige.

Der blev endvidere fremsat forslag til måder at øge deltagerantallet. Bl.a. ved at foreningen skal være mere reklameminded og prøve at få sit budskab bredt mere ud.

Der kom forslag til nye arrangementer/seminarer. Et forslag var at se på, hvad arkivalier er, før de bliver arkivalier. Mens de stadig findes hos forvaltningerne – inden de kommer i de elektroniske systemer.

Desuden blev det foreslået at lægge arrangementer på varierende tidspunkter, så ikke alle arrangementer lå uden for arbejdstiden. Nogle arrangementer kan afholdes vest for Storebælt af hensyn til foreningens jyske og fynske medlemmer.

Generalforsamlingen afviste, at Arkivforeningen skal bruge penge på at betale dyre foredragsholdere. Disse må man opleve i andet regi. Det er en mulighed, foreningen kan benytte yderligere at bruge penge på transport og overnatning og evt. få foredragsholdere længere væk fra.

5) **Kassererens beretning**

Kasserer Ulf Skov Kyneb uddelte regnskaber med specifikationer, som han gennemgik. Der var udgifter for 38.912,25 kr. og indtægter for 36.483,31 kr. hvilket gav et underskud på 2428,94. Foreningens aktiver er for nuværende på 62.371,83 kr.

Foreningen har oplevet en lille stigning i medlemstal ift. 2009/2010, men det er stadig færre end for to år siden. Årets underskud er mindre end budgetteret, hvilket skyldes den aflyste sommerudflugt, og at der ikke har været nogle 'særlige aktiviteter', som der ellers var afsat penge til.

Revisoren havde godkendt regnskabet.

Regnskabet blev godkendt.

6) Budget for 1.4.2011-31.3.2012

Herunder fastsættelse af kontingent, som foreslås uændret kr. 100 / kr. 400

Kasserer Ulf Skov Kyneb fremlagde budget for 2011/12, hvor der var budgetteret med indtægter på 23.350 og udgifter på 40.940.

På årets budget er sommerudflugten helt fjernet.

Arkivforeningen har indsat en post på 6500 kr. til opdatering af hjemmesiden, som er 10 år gammel. Bestyrelsen har indhentet tilbud på kr. 5200 + moms.

Desuden har bestyrelsen indsat en post på 2800 kr. til et nyt medlemskartotekssystem. For nuværende findes medlemslisterne på en række regneark, som er et stort rod. Derfor ønskes et tidssvarende system til at styre medlemslisterne.

Generalforsamlingen godkendte ønskerne.

Budgettet blev godkendt.

Bestyrelsens forslag om uændret kontingent blev godkendt.

7) Beslutning om antallet af bestyrelsesmedlemmer, jf. vedtægternes §9

Bestyrelsen foreslog 7 medlemmer og 3 suppleanter. Dvs. én ekstra suppleant ift. sidste år.

Bestyrelsens forslag blev enstemmigt vedtaget.

8) Valg af bestyrelse og suppleanter.

Anne Dorthe Suderbo (Region Hovedstaden), Birgitte Vedel-Troelsen (Rigsarkivet), Camilla Müller Berg Christensen, Christian Larsen (Rigsarkivet), Lars Schreiber Pedersen (Frederiksberg Stadsarkiv), Michael Boel Winther (Egedal Kommunearkiv), Kim Schou Nørøxe (DONG) og Ulf Kyneb (Rigsarkivet) blev genvalgt

Ditte Vestergaard (Dong Energy) ønskede ikke at modtage genvalg.

Linda Ottsen, Gladsaxe Stadsarkiv, blev valgt som nyt bestyrelsesmedlem.

Som ny suppleant blev valgt Mona Klüwer Roed Nielsen, De Danske Kongers Kronologiske Samling - Rosenborg Slot.

9) Valg af revisor og revisorsuppleant

Jørgen Mikkelsen blev genvalgt som revisor.

Revisorsuppleant Niels Strandsbjerg ønskede ikke genvalg.

Ditte Vestergaard blev valgt som ny revisorsuppleant.

10) Evt.

Lars Schreiber Pedersen (Frederiksberg Stadsarkiv) har deltaget i ODA's seminar. ODA har luftet muligheden for at indlede et samarbejde med Arkivforeningen.